

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра українського прикладного мовознавства

Затверджено

на засіданні кафедри українського
прикладного мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30 серпня 2024 року)

Завідувач кафедри Ірина КОЧАН

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

“Мова ділового спілкування”,

яку викладають у межах ОПП

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

для здобувачів галузі знань 03 Гуманітарні науки

за спеціальністю 035 Філологія,

спеціалізаціями: 035.01 Українська мова та література; 035.01 Українська мова

та література, українська мова як іноземна; 035.01 Літературна творчість;

035.10 Прикладна лінгвістика; 035.09 Фольклористика

Львів 2024

**Силабус курсу
“Мова ділового спілкування”
2024/2025 навчального року**

Назва курсу	Мова ділового спілкування
Адреса викладання курсу	Львівський національний університет імені Івана Франка, філологічний факультет, вул. Університетська, 1.
Факультет та катедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, катедра українського прикладного мовознавства, 233 авд.
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки Спеціальність – 035 Філологія
Викладачі курсу	доц. Кухарчшин М., доц. Чучвара А., доц. Щепанська Х.
Контактна інформація викладачів	mariya.kukharchyshyn@lnu.edu.ua adriana.chuchvara@lnu.edu.ua Khrystyna.Shechepanska@lnu.edu.ua
Консультації з курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій / практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі онлайнві консультації на платформі Zoom. Для погодження часу консультацій писати на корпоративну електронну пошту викладача або телефонувати.
Інформація про курс	Курс “Мова ділового спілкування” призначений для студентів Львівського національного університету імені Івана Франка першого року навчання як нормативна дисципліна. Курс є частиною загальноуніверситетського комплексу гуманітарних дисциплін, сприяє формуванню комунікативної поведінки фахівця в усіх сферах реалізації філолога, виробленню правильної мотивації до вивчення усіх мовних, мовознавчих курсів, що входять до переліку вибраного напрямку, з практичним усвідомленням застосування мовних знань.
Коротка анотація курсу	Курс спрямований на розвиток і вдосконалення комунікативної компетенції філолога, що ґрунтується на достатньо високому рівні володіння українською мовою, уміннях за усіма комунікативними ознаками культури мовлення, з урахуванням особливостей найбільш доречного стилю мовлення та відповідно до норм сучасної української літературної мови формулювати думку в усній та в писемній формі. Акцент на мотиваційно-практичній (мовленнєвій) складовій курсу – визначальна особливість дисципліни “Мова ділового спілкування”. Теоретичне й практичне осмислення усної та писемної форми реалізації мовних знань у професійній сфері (передусім стосується наукового, офіційно-ділового стилю і стилю інтернет-спілкування) впливатиме на комунікативну поведінку фахівця – розмовляти так, щоб інші слухали й правильно розуміли співрозмовника, працювати над удосконаленням грамотності – систематично й цілево збагачувати власний словниковий запас унаслідок умілого добирання й опрацювання фахових джерел, відповідної літератури, бути професіоналом у творенні текстів документів, інших жанрів усного та писемного мовлення стилів професійного мовлення і, щонайважливіше, з повагою до інших створювати найбільш сприятливу для досягнення професійних цілей довірливу і безбар’єрну атмосферу спілкування.
Мета та цілі курсу	<i>Мета</i> курсу – сформувати у студентів засобами української мови лінгвістичну основу для виконання професійної діяльності з урахуванням сучасного комунікативного простору (безпосереднє, опосередковане спілкування у всіх формах і жанрах реалізації).
Література для вивчення дисципліни	Основна <i>Антисуржик</i> . Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. О. Сербенської : навч. посіб. Львів, 2017. 304 с. <i>Боярчук О. С.</i> Лексика і фразеологія української ділової мови у словниках ХХ – початку ХХІ століть : монографія. Київ : Наукова думка, 2023. 288 с. <i>Булик-Верхола С. З.</i> Основи термінознавства : навч. посіб. / С. З. Булик-Верхола, Г. В. Наконечна, Ю. В. Теглівець. Львів, 2013. 160 с.

Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення / Ін-т укр. мови НАН України. Київ : КММ, 2014. 124 с.

Ділове спілкування та культура мовлення : навч. посіб. / М. І. Пентиліук, І. І. Маруніч, І. В. Гайдаєнко. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 224 с.

Довжук І. В. Історія документознавства : навч.-метод. посіб. Переяслав : Домбровська Я. М., 2020. 149 с.

Доценко О. Л. Історія мови українського справочинства : навч. посіб. Вид. 2-е, допов. / за ред. С. М. Гусарова. Київ : Альфа Реклама, 2010. 300 с.

Зубков М. Норми й культура української мови. Харків : ВД “Школа”, 2023. 544 с.

Культура фахового мовлення : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Бабич. Чернівці, 2014. 556 с.

Куньч З. Риторика : підручник / З. Куньч, Г. Городиловська, І. Шмілик. 2-е вид., допов. Львів, 2018. 496 с.

Мацюк З. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. Київ, 2012. 352 с.

Мацько Л., Кравець Л. Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ, 2007. 360 с.

Микитюк О. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посіб. 7-е вид., зі змін. та допов. Львів, 2023. 440 с.

Підгурська В., Голубовська І. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Житомир, 2022. 192 с.

Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради. Київ, 2011. 272 с.

Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. Львів, 2001. 224 с.

Сагач Г. М. Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації : навч. посіб. Київ, 2003. 255 с.

Селігей П. О. Світло і тіні наукового стилю : монографія / П. Селігей; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. Київ : ВД “Києво-Могилянська академія”, 2016. 627 с.

Семенов О. М. Культура наукової української мови : навч. посіб. 2-е вид., стер. Київ : Альма-матер, 2012. 216 с.

Стахів М. Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. Київ, 2008. 245 с.

Ткаченко О. Українська мова і мовне життя світу. Київ : Спалах, 2004. 272 с.

Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василюшин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2023. 328 с.

Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгводику / за ред. Л. Масенко. Київ, 2005. 399 с.

Український правопис. Київ : Наук. думка, 2019. 390, [1] с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.ppravopys-2019.pdf>

Фаріон І. Мовна норма: пошук істини (навчальне видання) : [посібник]. Івано-Франківськ, 2017. 256 с.

Шевчук С. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.

Ющук І. П. Практичний довідник з українського правопису. Київ, 2020. 128 с.

Словники, довідники, стандарти

Вебсловник жіночих назв української мови / укл. Олена Синчак. Львів, 2022. URL: <https://r2u.org.ua/>

Волощак М. Неправильно-правильно. Довідник з українського слововживання. За матеріалами засобів масової інформації. 2-е доп. вид. Київ : Вид. центр “Просвіта”, 2003. 160 с.

Головащук С. Словник-довідник з українського літературного слововживання. Київ, 2004. 448 с.

Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови. Київ, 1986. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0004880>

Демська О. М., Кульчицький І. М. Словник омонімів української мови. Львів, 1996. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0002859

Загнітко А. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни. Донецьк : у 4 т. Т. 1. Донецьк : ДонНУ, 2012. 402 с.; Т. 2. 350 с.; Т. 3. 426 с. Т. 4. 388 с.

Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ : “Українська книга”, 2000. 480 с.

Мельничук О. С. Словник іншомовних слів. 1-е вид. Київ : “Українська радянська енциклопедія”, 1974. 865 с.

Національний стандарт України. Діловодство й архівна справа. Терміни та визначення понять. ДСТУ 2732:2023. Чинний від 01 березня 2024 р. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_2732-2023.pdf

Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163:2020. Чинний від 01 вересня 2021 р. URL: <http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf>

Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. ДСТУ 8302:2015. Київ, 2017. URL: <http://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2018/ДСТУ%208302%20повний.pdf>

Національний стандарт України. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. ДСТУ 3582:2013. URL: https://lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3582_2013.pdf

Новий словник інішомовних слів / Л. І. Шевченко, О. І. Ніка, О. І. Хом'як, А. А. Дем'янюк ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : Арій, 2007. 1480 с.

Полюга Л. М. Повний словник антонімів української мови. Київ : Довіра, 2006. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000410

Полюга Л. М. Словник синонімів української мови. Київ : Довіра, 2006. 477 с.

Реєстр репресованих слів (авторка – Оріся Демська-Кульчицька). URL: <https://www.myslenedrevo.com.ua/uk/Sci/Linguistics/rejestr.html>

Різників О. Одноримки. Словник омонімів та чужослів. Вид. 2-е, доп. і перероб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 408 с.

Сербенська О., Білоус М. Екологія українського слова. Практичний словничок-довідник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2003. 68 с.

Синчак О. Абетка фемінітивів. Спецпроект “По той бік гендеру”. [Дата оновлення: 07.11.2022]. URL: <https://behindthenews.ua/spetsproiekti/po-toy-bik-genderu/abetka-feminitiviv-358/>

Словник ділової мови. Термінологія та фразеологія / М. Дорошенко, М. Станіславський, В. Страшкевич. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. XVI, 248 с. Репринт з видання 1930 р. (Серія “Словникова спадщина України”).

Словник інішомовних слів / уклад.: С. Морозов, Л. Шкарапута. Київ, 2000. 680 с. URL: <https://archive.org/details/slovninshomovn/page/511/mode/2up>

Словник паронімів української мови / упоряд. О. Сербенська. Львів : Априорі, 2022. 392 с.

Словник української мови: в 11 т., ред. І. К. Білодід, Київ 1970–1980.

Словник української мови online: у 20 т., т. 1–15 (А-П'ЯТЬ), Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015–2025. URL: <https://sum20ua.com>

Українська мова. Енциклопедія. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2000. 752 с. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

Український лінгвістичний портал “Словники України” on-line. URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>

Фразеологія ділової мови / уложили: В Підмогильний, Є. Плужник. Київ : Час, 1926. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pidmohylnyi/Frazeolohiia_dilovoi_movy.djvu

Закони України

Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

Рішення Конституційного Суду України № 10-рп/1999 від 14.12.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v010p710-99#Text>

Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки : Закон України № 317-VIII від 9 квітня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text>

Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України № 2704-VIII від 25.04.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>

Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії : Закон України № 3005-IX від 21.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3005-20#Text>

Про застосування англійської мови в Україні” : Закон України № 3760-IX від 4 червня 2024 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-IX#Text>

Інтернет-джерела

URL: <https://ukr-mova.in.ua> (Освітній проєкт “Мова – ДНК нації”)

	<p>URL: https://goroh.pp.ua (“Горох”. Українська публічна електронна бібліотека)</p> <p>URL: https://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariiv/2442 (Блог професора Олександра Пономарева)</p> <p>URL: www.mova.info (Лінгвістичний портал “Мова”)</p> <p>URL: https://language-policy.info/ (Портал мовної політики)</p> <p>URL: https://slovotvir.org.ua/ (“Словотвір”. Майданчик для перекладів запозичених слів)</p> <p>URL: https://uacorporus.org/ (“ТРАК”. Генеральний регіонально анотований корпус української мови). Генеральний регіонально анотований корпус української мови (ТРАК) / М. Шведова, Р. фон Вальденфельс, С. Яригін, А. Рисін, В. Старко, Т. Ніколаєнко та ін. Київ, Львів, Єна, 2017–2023.</p>
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	Загальний обсяг 90 годин, у т. ч. 16 годин лекційних, 16 годин практичних занять і 58 годин самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - специфіку усного українського професійного мовлення та елементи риторики; - особливості лексики, фразеології, термінології, граматичних засобів української мови за фаховим спрямуванням; - типи лексикографічних праць, специфіку фахових словників; - норми сучасної української літературної мови та особливості їх реалізації в системі усного та писемного фахового мовлення; - правила мовленнєвого етикету; - актуальні нормативно-правові акти, які регламентують статус української мови як державної <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати знання орфоепічних та акцентуаційних правил, риторичних законів для реалізації різних жанрів усного професійного мовлення; - характеризувати словниковий склад української літературної мови, уживати нормативні лексичні засоби, фразеологічні одиниці у фаховому мовленні; - використовувати лексикографічні джерела української мови відповідно до потреб професійного спілкування; - творити тексти в межах різних видів і жанрів усного та писемного фахового українського мовлення; - дотримуватися правил мовленнєвого етикету відповідно до ситуацій та тональностей фахового спілкування. <p>Навчальна дисципліна спрямована на формування таких загальних компетентностей:</p> <p>ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.</p> <p>ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>Фахові компетентності:</p> <p>ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.</p> <p>ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури</p> <p>ФК 14. Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони конструювання художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, напрями та школи в літературознавстві.</p> <p>Після вивчення дисципліни будуть сформовані такі програмні результати навчання:</p> <p>ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.</p> <p>ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.</p> <p>ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p>
Ключові слова	Мова ділового спілкування, система мови, мовна норма, комунікативна компетенція, професійне спілкування, мовленнєві навички, державна мова, національна мова.
Формат курсу	Очний
Теми	* СХЕМА КУРСУ

Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	СУЛМ, Культура мови і мовлення
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного викладення, навчальний модуль тощо. Лекційна форма навчання: проведення лекцій; пояснення та наведення прикладів за темою лекції, дискусія, бесіда, ілюстрація, демонстрація. Семінарське заняття: доповідь, відповідь, обговорення; презентація результатів дослідження.
Необхідне обладнання	Комп'ютер / ноутбук, проектор, доступ до інтернету.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи студентів будуть їхніми оригінальними дослідженнями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента, незалежно від масштабів плагіату чи обману, є підставою для того, щоб викладач її не зарахував.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекційні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Усю літературу, яку студенти не зможуть знайти самостійно, надає викладач виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студентів заохочують до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання відповідних видів письмових робіт, а також бали, набрані впродовж семестру за відповіді на колоквиумі. При цьому обов'язково враховується присутність на занятті; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом та іншими мобільними пристроями під час занять з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p> <p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • усний виступ: 10%; максимальна кількість балів 10; • документи : 10%; максимальна кількість балів 10; • один підсумковий модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 50; <p>• Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p>
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання курсу “Мова ділового спілкування”, його зміст, структура. 2. Поняття <i>державної мови</i> і <i>мови ділового спілкування</i>. 3. З історії становлення та розвитку ділової мови. 4. Сучасна мовна ситуація. 5. Мовна політика: нормативно-правові засади функціонування української мови (аналітичний огляд мовного законодавства). 6. Українська літературна мова, її основні ознаки. Мовна норма. Правописні зміни. 7. Культура мови і культура мовлення (комунікативні ознаки). 8. Український мовленнєвий етикет. Тональності професійного спілкування. 9. Культура публічної <i>монологічної мови</i>. 10. Роди (і види) красномовства. Академічне красномовство. Педагогічна риторика. 11. Розділи класичної риторики й співвідносні з ними етапи створення публічного виступу. 12. Презентація як різновид публічного мовлення. 13. Культура професійної <i>діалогічної мови</i> (ділова бесіда, співбесіда з роботодавцем, телефонна розмова, збори, перемовини, ділові засідання (наради)). 14. Дискутивно-полемічне спілкування. Стратегії і тактики мовної поведінки під час суперечки. 15. Невербальні засоби комунікації. Функції, класифікації. 16. Офіційно-діловий стиль. Історія виникнення і розвитку стилю.

	<p>17. Офіційно-діловий стиль. Сфера поширення. Призначення. Ознаки. Підстилі. Жанри реалізації.</p> <p>18. Документ, його функції. Юридична сила документа.</p> <p>19. Вимоги до мови документів.</p> <p>20. Лексика та фразеологія ділової мови.</p> <p>21. Морфологічні особливості офіційно-ділового стилю.</p> <p>22. Синтаксис службової документації.</p> <p>23. Основні реквізити документа, їхня характеристика.</p> <p>24. Класифікація документів.</p> <p>25. Документи щодо особового складу (заява, автобіографія, резюме, характеристика). Вимоги до змісту, оформлення.</p> <p>26. Довідково-інформаційні документи. Ділова кореспонденція (мотиваційний лист, супровідний лист, рекомендаційний лист). Вимоги до змісту, оформлення.</p> <p>27. Обліково-фінансові документи (доручення, розписка). Вимоги до змісту, оформлення.</p> <p>28. Науковий стиль: з історії виникнення і розвитку.</p> <p>29. Сфера поширення, призначення, ознаки, підстилі, жанри реалізації.</p> <p>30. Мовні норми наукового стилю, типові порушення.</p> <p>31. Лексика і фразеологія наукового стилю.</p> <p>32. Термін. Основні ознаки. Загальнонаукові та галузеві терміни</p> <p>33. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Омоніми. Точність слововживання</p> <p>34. Морфологічні особливості наукового стилю.</p> <p>35. Синтаксис наукового стилю.</p> <p>36. Специфіка текстів наукового стилю.</p> <p>Етапи опрацювання і створення наукового тексту: читання, написання, редагування.</p> <p>37. Різновиди компресії наукового тексту.</p> <p>38. Анотування і реферування наукових текстів.</p> <p>39. Правила бібліографічного опису джерел, оформлення покликань.</p> <p>40. Основні вимоги до виконання та оформлення курсової роботи.</p> <p>41. Науковий етикет. Академічна доброчесність.</p> <p>42. Мережа “Інтернет” як особливий комунікативний простір.</p> <p>Сутність поняття інтернет-стиль.</p> <p>43. Типи мережевого спілкування. Інтернет як засіб ділового спілкування.</p> <p>44. Жанри ділової інтернет-комунікації (допис, коментар, електронний лист).</p> <p>45. Форми комунікативної взаємодії. Культура спілкування в інтернеті.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год.	Термін виконання
	Змістовий модуль I				
1 / 2	<p>Тема 1. Мова ділового спілкування в системі літературної мови</p> <p>Мета і завдання курсу “Мова ділового спілкування”, його зміст, структура. Поняття державної мови і мови ділового спілкування. З історії становлення та розвитку ділової мови. Сучасна мовна ситуація. Мовна політика: нормативно-правові засади функціонування української мови (аналітичний огляд мовного законодавства). Українська літературна мова, її основні ознаки. Мовна норма. Правописні зміни.</p>	лекція	<p><i>Культура фахового мовлення</i> : навч. посіб. / за заг. ред. Н. Бабич. Чернівці, 2014. 556 с.</p> <p><i>Микитюк О.</i> Сучасна українська мова: самобутність, система, норма : навч. посіб. 7-е вид., зі змін. та допов. Львів, 2023. 440 с.</p> <p><i>Підгурська В., Голубовська І.</i> Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Житомир, 2022. 192 с.</p> <p><i>Тищенко К.</i> Всеслов'янськість мови українців. Правда про походження української мови: спеціальний проект. <i>Український тиждень</i>. 2012. № 39 (256). С. 22–64.</p> <p><i>Ткаченко О.</i> Українська мова і мовне життя світу. Київ : Спалах, 2004. 272 с.</p> <p><i>Українська мова за професійним спрямуванням.</i> Навчальний посібник-практикум / Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василичин, М. В. Гнатюк, І. Б. Ментинська, І. Д. Шмілик. Львів :</p>		

			<p>Видавництво Львівської політехніки, 2023. 328 с.</p> <p><i>Фаріон І.</i> Мовна норма: пошук істини (навчальне видання) : [посібник]. Івано-Франківськ, 2017. 256 с.</p> <p><i>Шевчук С.</i> Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.</p> <p><i>Ющук І. П.</i> Практичний довідник з українського правопису. Київ, 2020. 128 с.</p>	
2 / 2	Тема. Мова ділового спілкування в системі літературної мови	практичне заняття		<p>1. Ознайомтеся з історією заборон української мови. Опрацюйте статтю з Вікіпедії: “Хронологія утисків української мови”. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Хронологія_утисків_української_мови. З’ясуйте, у якій зі сфер і чому була найбільша кількість таких утисків?</p> <p>2. Подивіться на платформі YouTube документальний фільм “Соловей співає” (продюсер Леся Воронюк, режисер-постановник Сергій Кримський, 2019 р.). Окресліть порушені мовні питання. URL: https://www.youtube.com/watch?v=rDErIyEQFGM</p> <p>3. Прочитайте Закон України “Про забезпечення функціонування української мови як державної” (далі – Закон). URL: https://mva.gov.ua/storage/app/sites/1/uploaded-files/zabezpechennya-</p>

				<p>funktсионuvannya-ukrainskoi-movi-vid-25042019-2704-viii.pdf</p> <p>Сформулюйте відповіді на запитання. Які завдання Закону? Перелічіть сфери функціонування української мови як державної. Що таке Національна комісія зі стандартів державної мови? Якими є функції Уповноваженого із захисту державної мови? Які дії мовців, на вашу думку, можна кваліфікувати як публічне приниження чи зневаження державної мови? Якою є міра відповідальності для порушників Закону?</p> <p>4. Наведіть приклади назв населених пунктів, які змінилися в результаті дії ЗУ “Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки” (від 9 квітня 2015 р.). Як, наприклад, змінені назви міст Одеської обл. – Іллічівськ – <i>Чорноморськ</i>, Котовськ – <i>Подільськ</i>. З’ясуйте (відповідно до статей ЗУ), чому відбуваються такі зміни? Чим мотивований вибір нової назви населеного пункту?</p> <p>5. Ознайомтеся із законом “Про застосування англійської мови в Україні” (від 04 червня 2024 р.). Який статус англійської мови заплановано впровадити офіційно в нашій країні?</p>	
3 / 2	<p>Тема 2. Усне ділове мовлення. Риторичні вміння – важливий інструмент фахової комунікації</p> <p>Культура публічної <i>монологічної мови</i>. Роди (і види) красномовства. Академічне красномовство.</p>	лекція	<p><i>Куньч З.</i> Риторика : підручник / З. Куньч, Г. Городиловська, І. Шмілик. 2-е вид., допов. Львів, 2018. 496 с.</p>		

	<p>Педагогічна риторика. Розділи класичної риторики й співвідносні з ними етапи створення публічного виступу. Презентація як різновид публічного мовлення.</p>		<p><i>Радевич-Винницький Я.</i> Етикет і культура спілкування. Львів, 2001. 224 с.</p> <p><i>Сагач Г. М.</i> Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації : навч. посіб. Київ, 2003. 255 с.</p> <p><i>Стахів М.</i> Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. Київ, 2008. 245 с.</p> <p><i>TED. The most popular talks of all time.</i> URL: https://www.ted.com/playlists/171/the most popular talks of all</p>	
4 / 2	<p>Тема. Риторичні вміння – важливий інструмент фахової комунікації</p>	<p>практичне заняття</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте, виголосіть на практичному занятті публічний виступ. 2. Виберіть один із виступів знаних українців. Підготуйте лінгвориторичний аналіз за таким алгоритмом. <ol style="list-style-type: none"> 1. Тема виступу, мета. 2. Наскільки актуальною є тема (відповідність професійним зацікавленням)? Проаналізуйте змістовність, інформативність, аргументованість викладу (наведіть приклади). 3. Чи структурованим є виступ оратора (вступ + основна частина + висновки)? 4. Які риторичні засоби використовує доповідач для висвітлення теми? Чи виявили мовні порушення? 5. Яким є невербальне спілкування

				дповідача, контакт з аудиторією (міміка, жести, постава), використання наочних засобів? 6. Загальне враження про виступ.	
5/2	<p>Тема 3. Культура усного ділового діалогічного мовлення.</p> <p>Культура професійної <i>діалогічної мови</i> (ділова бесіда, співбесіда з роботодавцем, телефонна розмова, збори, перемовини, ділові засідання (наради)). Дискутивно-полемічне спілкування. Суперечка: різновиди (дискусія, полеміка, диспут, дебати), прийоми. Стратегії і тактики мовної поведінки під час суперечки. Невербальні засоби комунікації. Функції, класифікації. Етикет ділового спілкування.</p>	лекція	<p><i>Куньч З.</i> Риторика : підручник / З. Куньч, Г. Городиловська, І. Шмілик. 2-е вид., допов. Львів, 2018. 496 с.</p> <p><i>Радевич-Винницький Я.</i> Етикет і культура спілкування. Львів, 2001. 224 с.</p> <p><i>Сагач Г. М.</i> Ділова риторика: мистецтво риторичної комунікації : навч. посіб. Київ, 2003. 255 с.</p> <p><i>Стахів М.</i> Український комунікативний етикет : навч.-метод. посіб. Київ, 2008. 245 с.</p> <p><i>TED. The most popular talks of all time.</i> URL: https://www.ted.com/playlists/171/the_most_popular_talks_of_all</p>		
6/2	Тема. Культура усного ділового діалогічного мовлення.	практичне заняття		1. Подивіться один із двадцяти п'яти найпопулярніших виступів на платформі TED Talks – Amy Cuddy “Your body language may shape who you are”. URL: https://www.ted.com/talks/amy_cuddy_your_body_language_may_shape_who_you_are?referrer=playlist-the_most_popular_ted_talks_of_all_time&autoplay=true . Розкажіть про вплив невербальних засобів на ефективність ділового спілкування. Чи погоджуєтеся з думкою, що мова нашого тіла формує нас?	

				<p>2. Об'єднавшись у пари, змоделуйте типову ситуацію співбесіди між:</p> <ul style="list-style-type: none"> - претендентом на посаду вчителя української мови та літератури і директором школи; - претендентом на посаду літературного редактора та директором видавництва; - претендентом на посаду копірайтера і керівником компанії. <p>Сформулюйте заздалегідь т. зв. "підступні запитання", напр.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть свої недоліки; 2. Чому ви вирішили змінити місце роботи? 3. Розкажіть про свого найгіршого керівника; 4. За що вас часто критикують? 5. Розкажіть про свої ідеї, що сприятимуть розвитку нашої компанії? 6. Ваше ставлення до виробничих перевантажень? тощо; <p>підготуйтеся відповідати на такі запитання.</p> <p>3. Об'єднайтеся в групи, змоделуйте ситуацію ділової дискусії на одну із запропонованих тем:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Фемінітиви й офіційно-діловий стиль; - Елементи суржику в діловому мовленні; - Ділова комунікація в месенджерах; - Бар'єри під час ділової комунікації; - Чи важлива культура мовлення для досягнення успіху? - Гендерні стереотипи в діловому спілкуванні; - Патронімна ідентифікація: чи потрібне ім'я по батькові? 	
7 / 2	Змістовий модуль II				

	<p>Тема 4. Культура писемного ділового мовлення Сучасний документ</p> <p>Офіційно-діловий стиль. Історія виникнення і розвитку стилю. Сфера поширення. Призначення. Ознаки. Підстилі. Жанри реалізації. Документ, його функції. Юридична сила документа. Вимоги до мови документів. Лексика та фразеологія ділової мови. Морфологічні особливості офіційно-ділового стилю. Синтаксис службової документації.</p>	лекція	<p><i>Антисуржик.</i> Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / за заг. ред. О. Сербенської : навч. посіб. Львів, 2017. 304 с.</p> <p><i>Боярчук О. С.</i> Лексика і фразеологія української ділової мови у словниках ХХ – початку ХХІ століть : монографія. Київ : Наукова думка, 2023. 288 с.</p> <p><i>Ділове спілкування та культура мовлення</i> : навч. посіб. / М. І. Пентилюк, І. І. Маруніч, І. В. Гайдаєнко. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 224 с.</p> <p><i>Довжук І. В.</i> Історія документознавства : навч.-метод. посіб. Переяслав : Домбровська Я. М., 2020. 149 с.</p> <p><i>Доценко О. Л.</i> Історія мови українського справочинства : навч. посіб. Вид. 2-е, допов. / за ред. С. М. Гусарова. Київ : Альфа Реклама, 2010. 300 с.</p> <p><i>Куньч З., Куньч М.</i> Особливості дипломатичного мовлення як різновиду офіційно-ділового стилю. <i>Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку.</i> 2014. Вип. 16. С. 121–127.</p> <p><i>Мацько Л., Кравець Л.</i> Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ, 2007. 360 с.</p>		
--	--	--------	--	--	--

			<p><i>Національний стандарт України. Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163:2020. Чинний від 01 вересня 2021 р. URL: http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf</i></p> <p><i>Пасічна О. В. Лінгвостилістичні особливості офіційно-ділових текстів. Філологічні студії. Вип. 17. 2018. С. 181–191.</i></p> <p><i>Словник ділової мови. Термінологія та фразеологія / М. Дорошенко, М. Станіславський, В. Страшкевич. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. XVI, 248 с. Репринт з видання 1930 р. (Серія “Словникова спадщина України”).</i></p> <p><i>Фразеологія ділової мови / уложили: В Підмогильний, Є. Плужник. Київ : Час, 1926. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Pidmohylnyi/Frazeolohiia_dilovoi_movy.djvu</i></p>		
8 / 2	Тема. Культура писемного ділового мовлення Сучасний документ	практичне заняття		<p>1. Наведіть приклади текстів, які демонструють усі підстилі офіційно-ділового стилю української мови. Відповідь обґрунтуйте.</p> <p>2. Редагування текстів офіційно-</p>	

9 / 2	<p>Тема 5. Культура писемного фахового мовлення Вимоги до оформлення основних зразків документів</p> <p>Основні реквізити документа, їхня характеристика. Класифікація документів. Документи щодо особового складу (заява, автобіографія, резюме, характеристика). Вимоги до змісту, оформлення. Довідково-інформаційні документи. Ділова кореспонденція (мотиваційний лист, рекомендаційний лист). Обліково-фінансові документи (доручення, розписка).</p>	лекція	<p><i>Ділове спілкування та культура мовлення</i> : навч. посіб. / М. І. Пентилюк, І. І. Маруніч, І. В. Гайдасенко. Київ : Центр навчальної літератури, 2010. 224 с.</p> <p><i>Мацько Л., Кравець Л.</i> Культура української фахової мови : навч. посіб. Київ, 2007. 360 с.</p> <p><i>Мацюк З.</i> Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. / З. Мацюк, Н. Станкевич. Київ, 2012. 352 с.</p> <p><i>Національний стандарт України.</i> Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163:2020. Чинний від 01 вересня 2021 р. URL: http://www.kdu.edu.ua/Documents/DSTU41632020v1.pdf</p>	ділового стилю.	
10 / 2	<p>Тема. Культура писемного фахового мовлення Вимоги до оформлення основних зразків документів</p>	практичне заняття		<p>1. З'ясуйте значення понять: <i>діловодство, документ, реквізит, бланк, формуляр, береги документа, А4, оригінал, дублікат, копія, витяг, гриф, справа, стандарт, стенограма, канцеляризм.</i></p> <p>2. Створення зразків документів.</p> <p>3. Редагування зразків документів.</p>	
	Змістовий модуль III				

11 / 2	<p>Тема 6. Культура наукової української мови Науковий стиль: норми та анормативи</p> <p>Науковий стиль: історія виникнення і розвитку. Сфера поширення, призначення, ознаки, підстилі, жанри реалізації наукового стилю. Мовні норми наукового стилю, типові порушення. Лексика і фразеологія наукового стилю. Морфологічні особливості наукового стилю. Синтаксис наукового стилю.</p>	лекція	<p><i>Булик-Верхола С. З.</i> Основи термінознавства : навч. посіб. / С. З. Булик-Верхола, Г. В. Наконечна, Ю. В. Теглівець. Львів, 2013. 160 с.</p> <p><i>Левченко О.</i> Науковий стиль: культура мовлення : навч. посіб. Львів. 2012. 204 с.</p> <p><i>Онуфрієнко Г.</i> Науковий стиль української мови : навч. посіб. Київ. 2006. 312 с.</p> <p><i>Семенов О. М.</i> Культура наукової української мови : навч. посіб. Київ. 2010. 216 с.</p> <p><i>Шевчук С.</i> Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Київ : Алерта, 2023. 536 с.</p>		
12 / 2	<p>Тема. Культура наукової української мови Науковий стиль: норми та анормативи</p>	практичне заняття		<p>1. З'ясуйте значення понять: <i>монографія, дисертація, ключові слова, псевдонауковий стиль (науковий жаргон), науковий дискурс, плагіят, бібліографія, етика науковця, академічна доброчесність.</i></p> <p>2. Наведіть приклади текстів із філологічної фахової літератури, які демонструють усі підстилі наукового стилю української мови. Відповідь обґрунтуйте.</p> <p>3. Ознайомтеся з серією книг канд. філол. наук Ольги Дубчак (на вибір): <i>“Чути українською. У світі звуки[ў] і букв” (2021), “Бачити українською.</i></p>	

				Слово в мовній картині світу” (2021), “ <i>Перемагати українською</i> . Про мову ненависті й любові” (2022), розкрийте специфіку науково-популярного мовлення.	
13 / 2	<p>Тема 7. Культура наукової української мови Науковий текст як джерело отримання і поширення інформації</p> <p>Специфіка текстів наукового стилю. Етапи опрацювання і створення наукового тексту: читання, написання, редагування. Різновиди компресії наукового тексту. Анотування і реферування наукових текстів. Правила бібліографічного опису джерел, оформлення покликань. Основні вимоги до виконання та оформлення курсової, магістерської робіт. Науковий етикет. Академічна доброчесність.</p>	лекція	<p><i>Академічна доброчесність</i> : онлайн-курс для викладачів. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+AI101+2021_T2</p> <p><i>ДСТУ 8301:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання</i>. Київ, 2016. URL: http://lib.pnu.edu.ua/files/dstu-8302-2015.pdf (дата звернення: 03.03.2021)</p> <p><i>Селігей П.</i> Світло і тіні наукового стилю : монографія. Київ : Видавничий дім “Киево-Могилянська академія”, 2016. 627 с.</p>		
14 / 2	<p>Тема. Культура наукової української мови Науковий текст як джерело отримання і поширення інформації</p>	практичне заняття		<p>1. Редагування текстів наукового стилю.</p> <p>2. Ознайомтеся із законопроектом України “Про академічну доброчесність”. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2022/09/Додаток-3.-Проект-ЗУ-Про-академічну-доброчесність_липень2022.pdf Див. розділ IV про порушення академічної доброчесності.</p>	
	Змістовий модуль IV				

15 / 2	<p>Тема. Ділове спілкування в мережі “Інтернет”: специфіка, типи, жанри. Мовна організація ділової інтернет-комунікації.</p> <p>Мережа “Інтернет” як особливий комунікативний простір. Сутність поняття <i>інтернет-стиль</i>. Типи мережевого спілкування. <i>Інтернет як засіб ділового спілкування</i>. Жанри ділової інтернет-комунікації (допис, коментар, електронний лист). Форми комунікативної взаємодії. Культура спілкування в інтернеті.</p>	лекція	<p><i>Велика І. О.</i> Особливості віртуальної мовної особистості в Інтернет-дискурсі. <i>Science and Education a New Dimension. Philology</i>, V. (28), Issue: 115, 2017. P. 58–61. URL: https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/548105.pdf</p> <p><i>Калита О. М.</i> Електронна комунікація: мовнокомунікативні особливості й жанрова диференціація. <i>Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова</i>. Сер. 10. 2012. №9. С. 102–107.</p> <p><i>Ковальова О. К.</i> Комунікативно-дискурсивні особливості жанру політичного допису у соцмережі. <i>Нова філологія</i> : зб. наук. пр. Запоріжжя : Видавничий дім “Гельветика”, 2021. № 81. Т. I. С. 166–173.</p> <p><i>Нерян С. О.</i> Допис у соцмережі як мовленнєвий жанр інтернет-комунікації. <i>Науковий вісник Херсонського державного університету</i>. 2018. Вип. 34. Т. 1. С. 66–70.</p> <p><i>Тищенко О.</i> Стиль мови Інтернет-спілкування в Національному корпусі української мови. <i>Лінгвостилістика: об’єкт – стиль, мета – оцінка</i> : зб. наук.</p>		
--------	---	--------	---	--	--

			<p>пр., присвячений 70-річчю від дня народження проф. С. Я. Єрмоленко. Київ, 2007. С. 362–367.</p> <p><i>Чемеркін С. Г.</i> Українська мова в Інтернеті: позамовні та внутрішньоструктурні процеси : монографія. Київ: НАН України. Інститут української мови, 2009. 240 с.</p> <p>Онлайн-курс “<i>Цифрові комунікації в глобальному просторі</i>”, наданий ITArts через платформу масових відкритих онлайн-курсів Prometheus https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:Prometheus+ITArts101+2017-T1/home</p>		
16 / 2	Тема. Ділове спілкування в мережі “Інтернет”: специфіка, типи, жанри. Мовна організація ділової інтернет-комунікації.	практичне заняття		<p>1. Ознайомтеся із блогами українських мовознавців / літературознавців / учителів. Наприклад, розкажіть про блог д-ра філол. наук, проф. Ірини Фаріон на сайті “Української правди” (URL: https://blogs.pravda.com.ua/authors/farion/6574362418f1b/).</p> <p>2. У блозі д-ра філол. наук, проф. Олександра Пономарева на сайті “BBC News Україна” (https://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2442) опрацюйте статті, що стосуються назв сайтів та соцмереж, а також лексики пов’язаної з мережею “Інтернет”, напр.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Як українською <i>e-mail</i>? - Файли в додатку чи у вкладенні? - Як писати і вимовляти <i>bitcoin</i>? 	

				<ul style="list-style-type: none">- Фейсбука чи Фейсбуку?- Як українською YouTube?- TikTok – як писати українською?- Хакер чи гакер, обліковка чи обліківка?- Очистити кошик чи корзину? <p>3. Як правильно і чому? <i>Сториз</i> чи <i>сторіз</i>, <i>директ</i> чи <i>дірект</i>, <i>скріншот</i> чи <i>скрінішот</i>, <i>рилз</i> чи <i>рїлз</i>, <i>стрім</i> чи <i>стрім</i>?</p> <p>4. Запропонуйте питомі відповідники до запозичень: <i>атач</i>, <i>бан</i>, <i>бот</i>, <i>кібербулінг</i>, <i>лонгрід</i>, <i>прев'ю</i>, <i>свайпати</i>, <i>спам</i>, <i>спойлер</i>, <i>хакер</i>, <i>хайп</i>, <i>хейтер</i>, <i>фактчекінг</i>, <i>фідбек</i>, <i>фішинг</i>, <i>флейм</i>, <i>юзер</i>.</p> <p>5. Створіть власний професійний блог, використовуючи платформу “Blogger” (https://www.blogger.com/about/?hl=uk) Запропонуйте публікацію на професійну тему.</p> <p>6. Редагування текстів інтернет-стилю.</p>	
--	--	--	--	--	--